

چکیده مقالات همایش
معنویت و علوم اسلامی

به کوشش
سیدشودب علی نقوی

www.ketab.ir

پژوهش‌های علوم دینی و معنویت

چکیده مقالات همایش معنویت و علوم اسلامی

به کوشش: سیدشودب نقوی

ناشر

پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی

وابسته به دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم

تهیه

پژوهشکده اخلاق و معنویت

سرپرستار

محمدباقر انصاری

لیتوگرافی، چاپ و صحافی

چاپخانه مؤسسه بوستان کتاب

چاپ اول: پاییز ۱۴۰۰

شمارگان: ۱۰۰

قیمت: ۴۰۰۰۰ تومان

عنوان: ۷۱۰؛ مسلسل: ۱۰۹۷

نشانی

قم: خیابان معلم، ساختمان ستاد دفتر تبلیغات اسلامی،

نشر پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی

تلفن و دورنگار: ۳۷۸۲۲۸۳۳-۰۲۵

ص.پ: ۳۷۱۸۵/۳۶۸۸

کدپستی: ۳۷۱۵۶۱۶۵۹۱

مراکز پخش

۱. قم، میدان شهیدا، تلفن و دورنگار ۳۱۱۵۱۲۵۰-۰۲۵

۲. تهران، خیابان انقلاب، روبروی در دانشگاه تهران،

پاساژ فروزنده، طبقه همکف، واحد ۳۱۲، تلفن:

۰۲۱-۶۶۹۵۱۵۳۴

وبگاه: www.pub.isca.ac.ir

رایانامه: nashr@isca.ac.ir

فروشگاه مجازی نشر: www.shop.isca.ac.ir

فروشگاه نشر دیجیتال: www.pajooahaan.ir

همه حقوق برای ناشر محفوظ است.

سرشناسه:

عنوان و نام پدیدآور:

مشخصات نشر:

مشخصات ظاهری:

شابک:

وضعیت فهرست‌نویسی:

موضوع:

موضوع:

شناسه افزوده

شناسه افزوده:

رده‌بندی کنگره:

رده‌بندی دیویی:

شماره کتابشناسی ملی:

همایش ملی معنویت و علوم اسلامی (نخستین: ۱۴۰۰: قم)

چکیده مقالات همایش معنویت و علوم اسلامی / به کوشش سیدشودب علی نقوی؛ تهیه

پژوهشکده اخلاق و معنویت

قم: دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، معاونت پژوهشی، پژوهشگاه علوم و فرهنگ

اسلامی، ۱۴۰۰

۱۳۲ ص

۴۰۰۰۰ ریال:

فیبا

معنویت -- اسلام -- کنگره‌ها

علوم اسلامی -- کنگره‌ها

نقوی، سیدشودب علی، ۱۳۶۸-

دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم. معاونت پژوهشی. پژوهشگاه علوم و فرهنگ

اسلامی. پژوهشکده اخلاق و معنویت

BP۲۵/۵۵

۲۹۷/۶۳

۸۵۵۶۵۰۱

978-600-195-759-8

فهرست مطالب

سخنی با خواننده..... ۱۱

محور اول: چیستی، چرایی و چگونگی معنویت‌پژوهی

- پیشنهاد روشی برای مفهوم‌شناسی معنویت اسلامی..... ۱۷
- بررسی مفهوم‌شناختی معنویت اسلامی و مناسبات آن با عرفان اسلامی..... ۱۸
- نشانه‌شناسی تجربه‌های معنوی..... ۲۰
- تبیین مسئله معنویت در ذیل موضوع معنا بر اساس اصول فلسفه صدرایی..... ۲۲
- مفهوم‌شناسی معنویت در اندیشه‌های سید بن طاووس..... ۲۴
- واکاوی الگوی مفهومی معنویت و مؤلفه‌های آن از دیدگاه مقام معظم رهبری..... ۲۵

محور دوم: ضرورت‌های معنویت‌پژوهی در عصر حاضر

- ضرورت‌های معنویت‌پژوهی در عصر حاضر..... ۲۹
- ضرورت معنویت‌پژوهی با رویکرد اسلامی در عصر حاضر..... ۳۱
- ضرورت‌های معنویت‌پژوهی با مرکزیت متون اسلامی..... ۳۳

- نسبت معنویت و سنت به عنوان یکی از منابع اسلامی ۳۵
- دانشگاه و رسالت تولید علوم معنوی بر اساس تعالیم قرآن و اهل بیت (علیهم السلام) ۳۷

محور سوم: مصداق‌یابی معنویت‌پژوهی در اسلام

(آثار، مکاتب، موضوعات، شخصیت‌ها)

- بررسی و تحلیل مؤلفه‌های تعالی معنوی در مناجات العارفين ۴۱
- معنویت‌پژوهی: مطالعه موردی هستی - خداشناسی نهج البلاغه ۴۳
- تبیین شاخصه‌های زن معنوی در گفتمان امام خمینی (ره) ۴۴
- زن معاصر و معنویت؛ شاخصه‌های معنویت اصیل ۴۶
- معنویت از منظر امام خمینی (ره) و ارتباط آن با اخلاق و عرفان اسلامی ۴۸
- نگاهی به آثار و اندیشه‌های سید مرتضی از دریچه مطالعات معنویت ۵۰
- معنویت‌پژوهی: مطالعه موردی تأثیر تکریم قرآن بر تعالی معنوی ۵۲

محور چهارم: معنویت به مثابه دانش، گرایش یا رشته مطالعاتی

- رابطه معنویت با علوم اسلامی ۵۷
- رابطه علم و معنویت ۵۹
- معنویت در منظومه معرفت اسلامی ۶۱
- معنویت به مثابه یک علم به سوی علم معنویت در تجربه و تحول ۶۳
- بازخوانی انتقادی الهیات معنوی در مسیحیت (و نسبت آن با دیگر شاخه‌های الهیات مسیحی) ۶۵
- معنویت‌پژوهی؛ روح علوم اسلامی در مسیر پیشرفت ۶۷
- مطالعه «معنویت» به مثابه «علم» در مکتب معنوی نورعلی الهی ۶۹

سخنی با خواننده

معنویت به مفهوم عام آن عبارت است از عبور از ظواهر (الفاظ / اشیا) و توجه به معنا، مقصود و روح و باطن امور. معنویت جدای از این که یک تجربه است نمی‌توان آن را هم به مقابله یک رویکرد در زندگی و هم یک علم لحاظ کرد.

در حالت اول، معنویت تنها یک وصف، وجه و یا حیث برای عمل انسان است که آن را معنوی (باطن‌گرا/روح‌گرا) می‌سازد. مطابق با این دو تفسیر، معنویت امری است که اولاً: مربوط به ساحت اراده و قصد است؛ ثانیاً: موضوع آن هم، افعال زندگی (حیات) و در واقع کل ساحت زندگی است و ثالثاً: می‌تواند به دو صفت متعالی / عالی (بنا به تعبیر قرآن کریم: حیات طیبه/عیشه راضیه) یا متسافل / سافل (حیات خبیثه/عیشه هاویه) متصف گردد.

در حالت دوم، معنویت عبارت است از یک علم که حاوی مجموعه‌ای از گزاره‌های غیردنیوی مربوط به سبک زندگی است که منطقاً با یکدیگر مرتبط و برهم مترتب هستند و می‌توانند یا دینی و غیردینی باشند و یا مجموعه‌ای از علوم متنوع و مختلف از روان‌شناسی، هوش اخلاقی، هوش معنوی، اسطوره‌شناسی، فلسفه تا دین‌شناسی، حکمت، تنوسوفی، عرفان، شعر، موسیقی، هنر، اخلاق و... که بر نوعی از سبک زندگی باطن‌گرا/روح‌گرا دلالت می‌کنند.